

Täysistunto

Torstai 26.11.2015 klo 16.00—23.07

12. Lakialoite laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 26/2015 vp Kalle Jokinen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

22.15 **Kalle Jokinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on lakialoite laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta, ja perusteluina on seuraavasti:

Maatalouden rakennetukilain 13 § kieltää investointituen myöntämisen sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Perusteena tähän on ollut, että tuen pitää olla kannustavaa, ja jos investointi on aloitettu ennen tukipäätöstä, on katsottu, että kannustin puuttuu.

Aloituskielto ennen lopullisen tukipäätöksen saamista on johtanut ongelmatilanteisiin maatalousyrityksissä. Kuluvana vuonna on ollut tilanteita, joissa investointitukihakemuksia ei ole pystytty jättämään täysin maatalousyrittäjistä riippumattomista syistä. Kun hakemusta ei ole voitu jättää, on luonnollisesti myös päätöksen saaminen viivästynyt. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa maatalousyrittäjät ovat joutuneet peruuttamaan suunnitteleman investoinnin tilauksen. Investointien lykkääntyminen rakennetukijärjestelmien joustamattomuuden vuoksi on valitettavaa, sillä maatalouden investoinneilla on merkittävä työllisyys- ja aluetaloudellinen vaikutus.

Sen vuoksi lakia maatalouden rakennetuista pitää muuttaa niin, että maatalousyrittäjä voi käynnistää investoinnin omalla riskillään jo ennen investointipäätöksen saamista. Muussa yritystoiminnassa tämä on mahdollista. Siellä investoinnin voi käynnistää, kun hakemus on jätetty. — Sen vuoksi olisi syytä yhtenäistää tätä samaa käytäntöä, joka muussa yritystoiminnassa on, myös maatalousyritystoimintaan.

EU-lainsäädäntö ei estä lain muuttamista. EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen 1305/2013 artiklassa 60 sanotaan seuraavasti: "Jäsenvaltiot voivat määrätä ohjelmissaan, että tukikelpoisia ovat vain menot, jotka ovat aiheutuneet sen jälkeen, kun toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tukihakemuksen." — Eli tässä sanotaan, että "voivat määrätä" nykyisen lain kaltaisen asiointilan, mutta se ei tietystikään tarkoita sitä, että pitää määrätä. Eli onko tässäkin jälleen EU-lainsäädäntöä tulkittu sen tiukemman kautta?

Tämän pohjalta esitän, että eduskunta hyväksyisi tämän lakiesityksen maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta kohtaan Tuettavaa toimenpidettä koskevat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2015 vp

edellytykset: "Maatilan investointitukea voidaan myöntää myös sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu."

22.18 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Jokisen lakialoite on hyvä ja erittäin ajankohtainen, sillä on monta syytä, minkä takia tätä pitäisi viedä eteenpäin.

Viljelijät ovat tänä päivänä pahoissa vaikeuksissa, ja on välttämätöntä, että maatilat investoivat ja kehittyvät edelleen. Edustaja Jokisen näkemys siitä, että jos jollakin virastolla on tietojärjestelmissä ongelmia, ja viljelijät eivät pysty toteuttamaan omia aikataulujaan investointien suhteen, niin silloin pitäisi jollakin tavalla lainsäädäntöä kohtuullistaa siihen suuntaan, kuten edustaja Jokinen esittää, että viljelijäkin voi — kuten yrityselämässä muualla näitten tukien suhteen — aloittaa investoinnin omalla riskillään ja pystyy siitä huolimatta saamaan tukea, mikäli tukiedellytykset täyttyvät.

Yleensä nämä kansanedustajien tekemät lakialoitteet hyvin helposti sitten valiokunnassa työnnetään sinne vähän alimmaisiksi ja niitä ei käsitellä, mutta tässä tapauksessa minä oikeasti toivon, että maa- ja metsätalousvaliokunta pysähtyy tämän lakialoitteen kohdalle ja oikeasti arvioi, kannattaako tämä viedä, koska tämä on myös yhdenvertaisuuskysymys. Maatalousyrittäjät ovat yrittäjiä kuten muutkin yrittäjät, ja silloin myös tukikäytäntöjen pitäisi olla samankaltaisia.

Jos tätä todella EU-säännökset eivät estä, niin ehdottomasti Suomessa pitäisi siirtyä tämänkaltaiseen käytäntöön myös maatalousyrittäjien kohdalla.

22.20 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä todellakin vaikuttaa erittäin kannatettavalta aloitteelta. Olisinkin kysynyt edustaja Jokiselta, onko mahdollista tulkita tätä EU-asetusta sillä tavoin, että esimerkiksi ne kustannukset, jotka maanviljelijä on aloittanut ennen kuin se lupa on tullut, olisivat sitten ikään kuin omalla kontolla, vai tulkitsetteko tätä sillä tavoin, että tämä tavallaan tarkoittaisi sitä, että kaikki ne mahdolliset kustannukset olisivat kuitenkin myöskin mahdollisesti tukikelpoisia vaiko vasta sitten ne kustannukset, jotka syntyvät sen jälkeen, kun tuo tuki tulee. Elikkä olisiko tässä niin, että jos aloitetaan jokin projekti, niin silloin voi ottaa myöskin sentyypistä riskiä, että on valmis kantamaan niiltä osin kustannukset itse?

22.21 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tuo EU-parlamentin direktiivin lausuma siitä, että jäsenvaltiot voivat määrätä, että tukikelpoisia ovat vain ne menot, jotka aiheutuvat sen jälkeen, kun viranomaisen on hyväksynyt sen tukihakemuksen, on tulkittavissa niin, että se ei ole pakottava, se ei ole sitova: jäsenvaltiot voivat toimia tässä myös toisin. Eli ne voivat määrätä lainsäädäntönsä niin, että tukikelpoisia voivat olla menot myös ennen sen tukihakemuksen hyväksymistä, kun vain tukihakemus on jätetty, ja se on tämän lakialoitteen idea, että tukihakemuksen jätettyään voisi aloittaa investoinnin omalla riskillä ja sitten tukipäätös tulee sen jälkeen.

Maataloudessa erityisesti, ja rakentamisessa ylipäätään, vuodenaajat vaikuttavat siihen, milloin kannattaa ja milloin on mahdollista näitä rakennushankkeita viedä eteenpäin. Ja tässä kun otetaan huomioon se, että meillä on arvioitu vuonna 2012, että noin 57 000 maatilasta meillä on vuonna 2020 jäljellä noin 43 000 tilaa, se tarkoittaa sitä, että meillä tilako suurenee. Näiden jatkavien tilojen investointitarpeet ovat erittäin suuria, jotta se kannattavuus siellä maataloudessa on edelleen sellainen, että se tilan jatkaminen on mahdollista. Sen takia tämä maatalouden investointitukien joustavuus ja lainsäädännön muuttaminen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 71/2015 vp

siinä, että niitä investointeja saadaan liikkeelle, on tärkeää. Jos maatalousyritys omalla riskillään sen aloittaa, niin se ei ole tavallaan tältä järjestelmältääkään pois, ja siinä mielessä olen tämän lakialoitteen tehnyt, ja sitä tulisi mielestäni edistää, koska näillä investoinneilla on vahva työllisyys- mutta myös suuri aluetaloudellinen merkitys.

22.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! On tietysti vähän noloa tässä sanoa, ettei ole nyt läksyjään lukenut, mutta kun kuuntelin edustaja Jokisen tekemän lakialoitteen sisältöä, kun hän siitä kertoi, niin täytyy sanoa, että kiinnostuin siitä erityisesti, kun tietää, mikä on ollut tämän vuoden tilanne esimerkiksi Satakunnassa, missä 52 miljoonan euron investoinnit odottivat vain sitä päätöstä, kun tämä Mavin Hyrrä-järjestelmä ei toiminut, ja maaseudun rakennerahaston yritysinvestoinnit eivät voineet lähteä käyntiin ennen kuin hakemus oli jätetty. No, järki otettiin käteen ja hyväksyttiin se, että aluehallintoviranomaiset, ely-keskukset, voivat tehdä ne paperilla ja sitten jälkeenpäin viedä sinne Hyrrä-järjestelmään.

Mutta vähän niin kuin täsmentävänä kysymyksenä: onko todellakin nyt niin, että puhutte tästä samasta asiasta vai siitä, että maatilojen investoinnit voivat myös hakemuksen jättämisen jälkeen lähteä liikkeelle — tai vaikka omalla riskillään? Että vähän semmoista täsmennystä.

Mutta kuten edustaja Eestiläkin sanoi, erittäin mielelläni katson, että tämmöistä aloitetta ei lakaista vain valiokunnassa pöydältä pois, vaan se oikein otetaan tarkasteluun, sillä kaikki se yrittäjyyttä edistävä toiminta, mitä maaseudulla voidaan tehdä, on nuorten yrittäjien, maatilojen omistajien osalta erityisen tärkeää ja kannatettavaa, että nämä investoinnit eivät vain jää sitten jostakin hakuprosessin menettelystä kiinni.

22.25 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Sillä tavalla tämä lakialoite on tärkeä, että me monet kansanedustajat varmasti saamme viljelijöiltä ja muiltakin yrittäjiltä, ja varsinkin viljelijöiltä, puhelinsoittoja, joissa he kertovat esimerkiksi ympäristölupien ja muitten suhteen, että saattaa vuosikin mennä aikaa. Niitä pyöritetään ja pyöritetään, ja tällä on myös tekemistä juuri tämän nopeuden kanssa, että silloin kun ihmisillä, yrityksillä tai maanviljelijöillä on into investoida ja heillä on vauhti päällä, niin silloin viranomaistenkin perimmäinen tehtävä on auttaa ja nopeuttaa näitä eri näköisiä lupia ja prosesseja, ellei siellä ole selviä esteitä ympäristön tai jonkun muun suhteen. Sen takia meidän täytyy kaikilla tavoin auttaa näitä ihmisiä, että kun on vauhti päällä ja talvi painaa päälle tai muuten, niin silloin ne pystytään riippumatta siitä, toimiiko joku tietojärjestelmä tai ei, kyllä paperille kirjaamaan, antaa mennä vain. Ja sitten me siellä valiokunnissa, kuten edustaja Myllykoski sanoi, katsomme, mikä on todellisuus, ja selvitämme tämän asian. Jos se on sen arvoisen, että viedään eteenpäin, niin viedään sitä eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.